

تعریف فرهنگ ورزش و مؤلفه های آن با تکیه بر آرای متخصصان، ورزشکاران و دست اندرکاران ورزش ایران

سارا کَشکَر^{۱*}، حمید قاسمی^۲، غلامعلی کارگر^۳

۱- دانشیار گروه مدیریت ورزشی دانشگاه علامه طباطبائی ۲- دانشیار گروه مدیریت ورزشی دانشگاه پیام نور

۳- دانشیار گروه مدیریت ورزشی دانشگاه علامه طباطبائی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۰۷/۱۹ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۱۰/۲۸

Definition of sports culture and its components regarding to experts, athletes and sport authorities opinions in Iran

Sara Keshkar^{1*}, Hamid Ghasemi², Gholamali Karegar³

1- Associate professor, Allameh Tabataba'i university 2- Associate professor, Payame Noor university

3- Associate professor, Allameh Tabataba'i university

Received: (2016/10/10)

Accepted: (2016/12/30)

Abstract

The purpose of this research was to define sports culture and its components in Iran. The technique chosen to create this definition was qualitative, using the Delphi method. The research population included sport management experts and sociologists, athletes, sport managers, coaches, people who were familiar with the cultural atmosphere in sports, and active Protagonists in sports (N=111) who participated in the four rounds of the Delphi method selected and used in this research, with considerable decrease in numbers with each round. The results led to this definition for sports culture: "sports culture means a combination of expecting beliefs and assumptions in sports; behaving in ways in accord with favored social values and norms, including respectful behaviors, observing ethics, and the glorification of other nations' cultures; creating sport participation habits through managing resources in order to make circumstances and equipment for sport activities more readily available to those who wish to participate in sports; and presenting the artistic and aesthetic aspects of sports as tangible cultural artifacts in society". This definition was similar to famous cultural models and frames, with some exceptions in terms of emphasizing Islamic/Iranian values and the addition of concerns for resource management as an important component in the definition.

Keywords

definition, sports, culture, components, Iran.

چکیده

هدف تحقیق تعریف فرهنگ ورزش و مؤلفه های آن بود. روش تحقیق از نظر استراتژی کیفی، از نظر مسیر اجرا دلفی بود. جامعه تحقیق شامل متخصصان مدیریت ورزشی، مجریان و مدیران بخشهای فرهنگی ورزشی، مدیران سازمان های ورزشی، متخصصان جامعه‌شناسی آشنا با حوزه ورزش، مربیان باسابقه، پیشکسوتان، افراد آشنا با فعالیتهای فرهنگی در ورزش (N=111) در مرحله اول دلفی بودند که در چهار مرحله دلفی تعداد آنها کاهش یافت. در این تحقیق از نمونه گیری استفاده نشد و تمام افراد جامعه به طور کل شمار در تحقیق موردتوجه قرار گرفتند. یافته های تحقیق منجر به ارائه تعریف فرهنگ ورزش و مؤلفه های آن بر اساس مدل شاین به این قرار گردید: فرهنگ ورزش یعنی مجموعه باورها و مفروضات انسانی مورد انتظار جامعه در ورزش و رفتار بر اساس ارزشها و هنجارهای مطلوب جامعه شامل رفتار محترمانه با رعایت اخلاق و تکریم فرهنگ سایر ملل و اقوام و ایجاد عادت به ورزش از طریق مدیریت منابع برای خلق شرایط و امکانات ورزش کردن و نمایش نموده های ملموس زیبایی شناختی و هنرمندانه به عنوان مصنوعات ورزش در جامعه. یافته فوق با چارچوب مدلها و نظریات فرهنگی معروف جهان از ابعاد مختلف همخوانی دارد و علاوه بر آن بر ارزشهای اسلامی-ایرانی نیز توجه داشته و همچنین عامل مدیریت نیز به عنوان رکن مهمی در تعریف لحاظ شده است.

واژه‌های کلیدی

تعریف، فرهنگ، ورزش، مؤلفه، ایران

مقدمه

بدون شک ورزش در جوامع امروزی دارای کارکردهای اجتماعی و فرهنگی فراوانی است تا جایی که برخی صاحب‌نظران آن را «وجدان جمعی بشر»، «شکل مدرن پیکارهای اقتصادی و سیاسی» یا «تجلی و تعالی شخصیت انسان برتر» یا به گفته پی‌یر دو کوبرتن «فروزان‌ترین شعله مشتعل قلب انسان‌ها» می‌نامند. ویلکرسون و دودر، کارکردهای اجتماعی ورزش در جامعه را در مقوله‌های «کاهش هیجانات، اثبات هویت، کنترل اجتماعی، اجتماعی شدن، عامل تغییر، بیداری و آگاهی جمعی، احساس موفقیت» طبقه‌بندی کرده‌اند (۳۰).

فرهنگ ورزش موضوعی است که در اظهارات اقشار مختلف جامعه از جمله مسئولین کشور بازتاب جدی یافته است. اما علی‌رغم تأکید بر توسعه آن در کشور، هنوز تعریف دقیقی از آن ارائه نشده است. علاوه بر آن، گاه در تحقیقات دیده می‌شود که عباراتی جدید در حوزه ورزش مورد توجه محققان قرار می‌گیرد که حتی در تحقیقات مذکور تعریفی از چنین واژه‌هایی ارائه نمی‌شود و درک شرایط دشوارتر از پیش می‌گردد. مثلاً در تحقیق هنری، و همکاران (۱۳۹۱) به توسعه فرهنگ ورزش همگانی و قهرمانی اشاره شده است که به عنوان وظیفه رسانه‌های جمعی در توسعه آن مورد تأکید قرار گرفته است (۱۲). اما در هیچ بخشی از این تحقیق، فرهنگ ورزش همگانی و قهرمانی تعریف نمی‌شود. در تحقیق احمدزاده و همکاران (۱۳۹۳) به بررسی چالش‌های فرهنگی ورزش در استان مازندران پرداخته شده است و مهم‌ترین چالش‌های فرهنگی در این تحقیق به ترتیب کم‌رنگ شدن معنویت بین ورزشکاران، شادابی و سرخوشی مردم در کسب پیروزی به عنوان مهم‌ترین چالش و فرصت فرهنگی ورزش استان مازندران تعیین شد. اما مفهوم فرهنگ ورزش و تعریف آن در این تحقیق نیز مشخص نشده است (۲). در تحقیق تجاری (۱۳۹۱) نیز به لزوم ایجاد شاخص‌های فرهنگی در ورزش اشاره شده است و ایجاد این شاخص‌ها را در برنامه‌ریزی بهینه ورزش کشور منشأ اثر دانسته است؛ ولی در این تحقیق نیز نه‌تنها تعریفی از فرهنگ ورزش ارائه نشده است (۲۸)، بلکه شاخص‌های فرهنگی مورد اشاره نیز معرفی نشده‌اند. همچنین در تحقیق عبدوی و فخری (۱۳۹۰) با هدف تعیین نقش رسانه‌ها در توسعه فرهنگ ورزش در اوقات فراغت زنان عناصر اطلاع‌رسانی و شرکت زنان در ورزش به عنوان فرهنگ ورزش تعریف شده‌اند (۱). علاوه بر مطالب فوق در برخی تحقیقات مقوله اخلاق به عنوان یک رکن مهم در فرهنگ ورزش مورد توجه قرار گرفته است. شیرالی، مهدی پور

و ازمشا (۱۳۹۵) رابطه بین پایداری به اخلاق ورزشی و انسجام گروهی تیم‌های بسکتبال و فوتسال بانوان شهرستان اهواز مورد بررسی قرار دادند و به این نتیجه رسیدند که پایداری به ارزش‌های اخلاقی با انسجام گروهی تیم‌های ورزشی رابطه مستقیم و مثبتی وجود دارد (۲۵).

همانطور که از مطالب فوق مشخص است، «فرهنگ ورزش» بر حسب برداشت‌های شخصی افراد معنا می‌شود و استفاده از واژه ترکیبی «فرهنگ ورزش» بسیار متداول شده است. اما از آنجاکه در سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی کلان جوامع، شفافیت در مفاهیم و معانی واژه‌ها می‌تواند بر میزان اثربخشی برنامه‌های تدوین‌شده بیفزاید، لذا لازم است برای «فرهنگ ورزش» تعریف مناسبی ارائه شود.

اهمیت تعریف در انواع مجادلات به‌اندازه‌ای است که با روشن شدن مفاهیم کلیدی میهم، مورد مجادله عموماً برطرف می‌شود یا حداقل نقطه اختلاف نظرها روشن می‌شود. امروزه یکی از مسائل فلسفه‌های تحلیل زبانی، بحث تعریف دقیق و تبیین واژه‌های کلیدی هر بحث می‌باشد. تعریف باید جامع و مانع باشد. یعنی تعریفی که ارائه می‌شود ویژگی‌هایی که آن چیز را از بقیه جدا می‌کند را بیان کند. جنبه‌های تعریف‌کننده ویژگی‌هایی هستند که اگر اعضای یک طبقه دارای آن ویژگی‌ها نباشند، دیگر به آن طبقه تعلق ندارند (۱۳). پس با توجه به اهمیت ارائه تعاریف در انتقال پیام و مفهومی یکسان به مخاطبان لازم است برای «فرهنگ ورزش» نیز تعریفی ارائه شود که مخاطبان از آن برداشت مشابه داشته باشند و چنانچه قرار باشد در خصوص آن برنامه‌ریزی‌های ملی و منطقه‌ای صورت گیرد، اهداف و مفهوم اقدامات برای همگان آشکار باشد. به عقیده برخی متخصصان جامعه‌شناسی، ورزش نوعی خرده فرهنگ است. علاوه بر فرهنگ کلی جامعه، طبقات، قشرها و گروه‌های مختلف جامعه نیز دارای فرهنگ ویژه خود هستند که ریزفرهنگ یا خرده‌فرهنگ خوانده می‌شود. در تعریف خرده‌فرهنگ گفته‌اند: «خرده‌فرهنگ بر دستگاهی از ارزش‌ها، سلوک‌ها، شیوه‌های رفتار و طرز زندگی یک گروه اجتماعی که از فرهنگ مسلط جامعه مفروض متمایز ولی با آن مرتبط است، اطلاق می‌شود.» (۲۱). با توجه به تعریف ذکر شده، به‌طور ساده می‌توان گفت خرده‌فرهنگ، فرهنگی درون فرهنگ بزرگ‌تر است. در جوامع مدرن، تنوع بسیاری از این ریز فرهنگ‌ها وجود دارد (۲۶). در برخی تحقیقات نیز نشان داده شده است که ورزش خودش فرهنگی است که دارای خرده‌فرهنگ‌هایی است مثل فوتبالیست‌ها، بوکسورها، بازیکنان گلف، بازیکنان تنیس،

هستند که محتوی ارزش‌ها و هنجارهایند (۱۸). مصنوعات بقایای دیدنی، شنیدنی و ملموس رفتار هستند که در هنجارها، ارزش‌ها و مفروضات فرهنگی ریشه دارند (۹). انواع مصنوعات عبارتند از: نمودهای فیزیکی ایجاد شده به وسیله افراد یک فرهنگ، بروز و ظهورهای کلامی در نوشته‌ها و مکالمات، شعائر، تشریفات و سایر ظهورات رفتاری.

دورکیم از دانشمندی به شمار می‌رود که حامی تحلیل فرهنگی بوده است. از نظر دورکیم (۱۹۱۲) جامعه تا حد زیادی یک پدیده اخلاقی است و احساس همبستگی، گرد هم آورنده اجزاء و عامل پایداری جامعه است. به عقیده او جوامعی که از همبستگی مکانیکی برخوردارند؛ به دلیل شباهت در اندیشیدن، انعطاف کمتری دارند و گرایش به سختی و خشونت در آن‌ها بیشتر است اما در همبستگی ارگانیکی هدف از مجازات افراد جذب دوباره آنها به گروه است و جامعه انعطاف بیشتری دارد. وی در خصوص دین اصرار دارد که دین صرفاً مجموعه‌ای از اعمال نیست، بلکه در عین حال نظامی است از افکار که هدفشان توصیف جهان می‌باشد (۶). وبر (۱۹۵۸) نیز همچون دورکیم بر نقش بااهمیت دین در فرهنگ تأکید داشته و دین را به عنوان بعد محوری فرهنگ قلمداد می‌کند (۴). فرهنگ از نظر جورج زیمل به معنای پرورش و فرهیختن کل شخصیت است. زیمل فرهنگ را در دو بعد ذهنی و عینی بررسی می‌کند: فرهنگ ذهنی یا روح، باقی مانده سطح پرورش افراد و هدف تمام فرایندهای فرهنگی است و فرهنگ عینی که نشان‌دهنده قلمرو بیرونی و متشکل از چیزهای فرهیخته و پرورش‌یافته است. از نظر وی فرهنگ عینی اشیایی است که یک فرهنگ تولید کرده و فرد بر آن تأثیری ندارد (۲۲). از نظر زیمل، تراژدی فرهنگ همانا تضاد میان فرهنگ مادی و معنوی است. تراژدی فرهنگ یعنی فاصله گرفتن فرهنگ مادی از فرهنگ ذهنی. فرهنگ مادی که شامل کالاهای تولید شده است می‌تواند جدا از فرهنگ معنوی باقی مانده و بر زندگی بشر بدون هیچ معنایی سیطره یابد (۱۶). تالکت پارسونز (۱۹۵۱) در نظریه سیستمی خود، ساختار جامعه، نقش فرهنگ در حفظ این ساختار و روابط فیما بین مؤلفه‌های گوناگون نظام اجتماعی را در کانون توجه خود قرار می‌دهد و آشکارا بر نقش حیاتی فرهنگ در نظریه سیستم اجتماعی تأکید دارد. وی در نظریه کنش خود معتقد است که کنش‌های انسانی همواره یک بعد هنجاری یا غیرعقلانی دارد و به بیان دیگر کنش انسان تحت هدایت آرمان‌ها و ادراکات عام قرار دارد (۲۰).

ماتیو آرنولد (۱۸۶۹) معتقد بود که باید نیرویی در جامعه باشد تا مردم را در خدمت آرمانی برتر از آرمان‌های فرد عادی قرار دهد. آرنولد به وجود حداقل دو آرمان برتر و فردی در جامعه

کوهنوردان و صخره‌نوردان، ... که هر گروه حائز شرایطی خاص است (۲۳).

فرهنگ کنونی ورزش با مدل مدرن غربی ورزش پیوند می‌خورد که با کارهای «پیردوکوبرتن» فرانسوی در قرن ۱۹ شروع شده است. او ویژگی‌های ورزش را با مفاهیمی چون هر چه قوی‌تر بودن، هر چه سریع‌تر دویدن و هر چه بالاتر پریدن همراه می‌کند و با نگرشی خنثی در لایه سطحی، اصولی چون بردگرایی، سکولاریسم، رکوردگرایی، اومانیزم، تخصص زدگی بر آن مترتب است که نگرش منفی و تک بعدی و منیت و منافع را در لایه عمقی آن دامن می‌زند.

برای تعریف فرهنگ ورزش قبل از هر چیز نیاز به بررسی نظریه‌ها و مدل‌های فرهنگی است تا بر اساس آن‌ها بتوان فرهنگ ورزش را که خود خرده فرهنگی در بستر فرهنگ جامعه است، تعریف کرد. در این خصوص می‌توان از مدل صاحب‌نظرانی چون شاین نام برد که در بحث «فرهنگ سازمانی» بسیار تأثیرگذار بود. طبق نظریه او، فرهنگ از سه سطح و لایه تشکیل می‌شود: در بیرونی‌ترین لایه، «مصنوعات» قرار می‌گیرند. پس از مصنوعات و در سطح میانی، «ارزش‌ها و هنجارهای رفتاری» قرار دارند. در عمیق‌ترین لایه نیز هسته‌ای از «باورها و مفروضات» جای گرفته است. مفروضات بیانگر چیزهایی هستند که افراد معتقدند «واقعیت» دارند. از این رو، مفروضات بر آنچه افراد ادراک، فکر و احساس می‌کنند، تأثیر می‌گذارد. مفروضات غیرقابل تغییرند. «ارزش‌ها» عبارتند از: اصول، اهداف و استانداردهایی که معتبر شده‌اند تا ارزش و اعتبار ذاتی داشته باشند. آنها بیانگر این موضوعند که اعضای یک سازمان باید چه چیزهایی را رعایت کنند. ارزش‌ها مبنای قضاوت در این‌باره‌اند که چه چیزی درست و چه چیزی غلط است. هنجارها ارتباط نزدیکی با ارزش‌ها دارند. آنها قوانین نانوشته‌ای هستند که برای اعضای یک فرهنگ این امکان را فراهم می‌کنند که بدانند در طیف گسترده و متنوعی از وضعیت‌ها چه انتظاری از آنها وجود دارد. به طور خلاصه، ارزش‌ها بیان می‌کنند که چه چیزی با ارزش است، در حالی که هنجارها مشخص می‌کنند که آنچه اتفاق می‌افتد آیا بهنجار است یا نابهنجار.

بر اساس نظریه شاین، اگر اعضای یک فرهنگ ارزش‌ها را رعایت می‌کنند و خود را با هنجارهای فرهنگی منطبق می‌نمایند، به دلیل باورها و مفروضاتی است که شالوده و زیربنای این هنجارها و ارزش‌ها را تشکیل می‌دهد. هنجارها و ارزش‌ها نیز به نوبه خود، فعالیت‌هایی را تشویق می‌کنند که سطح رو بین فرهنگ، یعنی مصنوعات را به وجود می‌آورند. مصنوعات در واقع توسعه و بسط بیشتر همان هسته فرهنگی

از دیدگاه امام خمینی: فرهنگ عبارت از دانش، ادب؛ تعلیم و تربیت، اعتقادات، اخلاق و عمل، گرایش های فکری، هنجارها، باورها، ارزش ها، برداشت ها و هنر، اجتماع و قواعد آن ها در جامعه است (۲۲).

چپستی فرهنگ ورزش بر غنای محتوا و اهداف برنامه ها و نگرشهای سازمانی می افزاید. اما در کمتر منابع تحقیقاتی علمی می توان تعریفی برای فرهنگ ورزش ارائه کرد و این امر مفهوم نتایج حاصله در این نوع تحقیقات را برای خوانندگان با ابهام همراه می سازد. لذا تعیین چپستی فرهنگ ورزش بر شفافیت اهداف و برنامه ریزی های ورزشی سازمان های ورزشی کشور کمک می کند. به همین جهت محققان در این پژوهش در صدد ارائه تعریفی از فرهنگ ورزش و عناصر سازنده آن هستند.

روش شناسی تحقیق

روش تحقیق از نظر استراتژی کیفی، از نظر مسیر اجرا دلفی، از نظر شیوه جمع آوری داده ها میدانی بود. دلفی رویکرد یا روشی سیستماتیک در تحقیق برای استخراج نظرات از یک گروه از متخصصان در مورد یک موضوع یا یک سؤال است و با رسیدن به اجماع گروهی از طریق یک سری از مراحل پرسشنامه ای با حفظ گمنامی پاسخ دهندگان، و بازخورد نظرات به اعضای پانل است. با این توضیحات جامعه تحقیق در بخش روش دلفی شامل متخصصان مدیریت ورزشی با سابقه نگارش مقاله یا کتاب در حوزه فرهنگ ورزش، مجریان و یا مدیران بخشهای فرهنگی ورزشی مثل باشگاهها و برگزارکنندگان رویدادهای ورزشی، مدیران باسابقه سازمان های ورزشی در سطح دانشگاهها و سایر سازمان های ورزشی کشور، متخصصان جامعه شناسی و ارتباطات آشنا با حوزه ورزش، مربیان باسابقه ورزشی، ورزشکاران با سابقه و پیشکسوت، افراد آشنا با فعالیتهای فرهنگی در حوزه ورزش به تعداد ۱۱۱ نفر مورد توجه تحقیق قرار گرفتند.

برخلاف روش های تحقیق پیمایشی، اعتبار روش دلفی نه به تعداد شرکت کنندگان در تحقیق که به اعتبار علمی متخصصان شرکت کننده در پژوهش بستگی دارد. شرکت کنندگان در تحقیق دلفی از ۵ تا ۳۰ نفر را شامل می شوند (۷). اما از آنجا که در مراحل مختلف دلفی از تعداد پنیلیست ها کاسته شده و به اصطلاح ریزش خواهد داشت، به همین دلیل تمام افراد شناسایی شده برای پنلها در این تحقیق، در مرحله اول مورد توجه قرار گرفتند. از طرفی چون احتمال می رفت بسیاری از افراد انتخاب شده، امکان پاسخگویی به سوالات ارائه شده را به دلیل پرسشنامه گریزی، عدم اطلاعات عمیق در حوزه

اعتقاد داشت. او فرهنگ را مجموعه معارف یا بهترین اندیشه ها و کردارهای آدمیان تعریف می کند آرنولد با شعار فرهنگ و نقادی به جنگ بی فرهنگی سودجویانه و کوتاه بینانه می رود و پیش بینی می کند که مذهب جزمی جای خود را به شعر به عنوان علل الزامی جامعه مدرن خواهد داد (۳).

ریچارد هوگارت (۱۹۵۷) معتقد بود که اهمیت هنر در این است که عامل تمدن ساز برای فرد و جامعه است و گذشته از افزودن استعداد، حساسیت و آگاهی اخلاقی؛ در انسانی کردن جامعه اهمیت اساسی دارد. هوگارت آموزش را عنصری مهم برای رسیدن به ارتقای فرهنگی و ایجاد حس انسانیت مشترک میان جامعه و افراد؛ تشویق افراد به کسب زندگی کامل تر و تصمیم گیری مستقل می داند. از نظر وی وظیفه آموزش؛ انتقال فرهنگ است، اما نه معنای محدود آن که آداب و رسومی خاص دارد (۱۱).

ریموند ویلیامز فرهنگ را از سه منظر تعریف می کرد: یکی فرهنگی که مردم در زمان و مکان معین در آن زندگی کرده اند و تنها برای آنها قابل شناخت است. دیگر فرهنگ مضبوط است از هنر گرفته تا اغلب وقایع روزانه. سطح دیگر سطحی است که فرهنگ دوره را به هم پیوند می زند، یعنی فرهنگ سنت برگزیده. فرهنگ از دیدگاه ویلیامز «شیوه زندگی» است. جرج لوکاج (۱۹۱۶) به برتری فرهنگ بر اقتصاد اذعان داشته و معتقد است که سرمایه داری فرآورده های فرهنگی را به صورت کالا درآورده و کالا شدن این محصولات موجب غیر خودمختاری این محصولات و ایستایی فرهنگ شده است (۲۲). آنتونیو گرامشی (۱۹۷۱) نظریه "هژمونی" در مطالعات فرهنگ و ایدئولوژی را ارائه کرده است. مفهوم هژمونی در نزد گرامشی، شکلی از کنترل اجتماعی در دست گروه های اجتماعی حاکم است که بر مبنای آن طبقه سیاسی حاکم، طبقات جامعه را به پذیرش ارزش های اخلاقی، سیاسی و فرهنگی خود ترغیب می نماید. بر اساس این نظریه، طبقه حاکم از طریق تسری دادن فرهنگ مورد نظر خود در سطح جامعه، نوعی اجتماع فرهنگی را به وجود آورده و از این طریق به کنترل اجتماعی دست می زند. (۲۷).

در نظریه فرهنگی امام خمینی، بر ساخت انسان فرهنگی تأکید شده است. ایشان موضوع انسان فرهنگی را به عنوان اصلی ترین جوهر فرهنگ قلمداد نموده و تکامل نظام اجتماعی را مستلزم ساخت انسان فرهنگی می داند. در حقیقت امام خمینی پویایی فرهنگی را در اصل تعلیم و تربیت، تزکیه نفس به طهارت روح و عمل حسنه تبیین نموده و با استناد به تعالیم عالیه اسلام، فرهنگ را اساس جامعه می دانند. تعریف فرهنگ

در این تحقیق با تکیه بر نظریه و مدل فرهنگی ادگار شاین (۱۹۸۹) اقدام به تعریف فرهنگ ورزش و مؤلفه های آن گردید. برای جمع آوری داده های تحقیق پرسشنامه تحقیق برای اعضای جامعه تحقیق ارسال شد و از آنها خواسته شد تا به سوالات تحقیق به دقت پاسخ دهند و از ارائه پاسخهای کلی و مبهم اجتناب کنند. وقتی پرسشنامه ها عودت داده شد، طیف پاسخها و دلایلی که متخصصان برای پاسخ هایشان بیان کرده بودند، مورد بررسی قرار گرفت و خلاصه نویسی شد و در این مرحله مواردی که مرتبط با اهداف زمینه تحقیق نبود؛ حذف و از این طریق از مسایل منفی رایج در تعاملات داخل گروهی اجتناب گردید. پس از آن، گزارش خلاصه برای متخصصان فرستاده شد. متخصصان اجازه داشتند که پاسخ های خود را بر اساس نتایج تغییر دهند و این نتایج در دور دوم مجدداً مورد ارزیابی محققان قرار گرفت. بدین طریق در طول زمان و با پیشرفت کار، دیدگاه های مخاطبین با موضوع مطروحه تطابق یافت. این فرایند تا آنجا ادامه یافت که در مرحله چهارم اجماعی در مورد نظرات حاصل شد و مشخص شد که متخصصان به توافق رسیده اند. در کل برای تحلیل داده های هر مرحله، در مرحله اول فراوانی تعداد پاسخ های مشابه تعیین و به این ترتیب پاسخ های مشابه طبقه بندی شدند. برای تحلیل پرسشنامه مرحله دوم، فراوانی و درصد فراوانی پاسخ ها محاسبه گردید و بر حسب بیشترین تا کمترین فراوانی رده بندی گردید. در پرسشنامه مرحله سوم، فراوانی تعداد پاسخهای "مورد تأیید" مورد توجه قرار گرفت و در مرحله چهارم خروجی مرحله سوم جرح و تعدیل و تأیید نهایی گردید.

برای جمع آوری اطلاعات، در مرحله اول اقدام به شناسایی و انتخاب هدفمند پنلیست ها گردید و بعد اقدام به برقراری تماس با ایشان از طریق تلفن و ایمیل گردید و موافقت ایشان برای پاسخگویی به سوالات تحقیق کسب شد. سپس پرسشنامه ها توسط فکس و ایمیل برای اعضای جامعه تحقیق ارسال گردید و پس از پاسخگویی توسط آنها، از طریق ایمیل و فکس پرسشنامه ها جمع آوری گردید.

یافته های تحقیق

اطلاعات توصیفی نشان داد که اعضای جامعه تحقیق ۳۷٪ زن، ۷۳٪ دارای تحصیلات دانشگاهی، ۶۶٪ بین سنین ۴۰ تا ۵۰ سال، ۸۴٪ در حال اشتغال بودند و قریب به اتفاق اعضای جامعه در ارتباط مستقیم با ورزش بودند.

فرهنگ ورزش، امکان دخالت دادن خاطرات شخصی به جای پاسخ به سوالات، ... که قریب به اتفاق آن به دلیل عدم پرداخت مسئولین نهادهای مختلف کشور به موضوع فرهنگ ورزش و در نتیجه تازگی موضوع مورد نظر تحقیق بود، از پاسخگویی ممانعت نموده و یا پاسخ مطلوب به پرسشها ارائه ندهند، سعی شد در مرحله اول تمام افراد شناسایی شده یعنی ۱۱۱ نفر مورد توجه تحقیق قرار گیرند. هرچند این تعداد از حجم پنلیست های دلفی بسیار افزونتر است و جمع آوری داده ها با دشواری همراه می گردید، اما در این تحقیق به دلایلی که ذکر شد تصمیم بر آن شد که تمام جامعه در مرحله اول مورد پرسش قرار گیرند.

پس از تماس با افراد جامعه آنها تمایل خود را به شرکت در مراحل مختلف دلفی اعلام نمودند و به این ترتیب تمام افراد مورد توجه محققان قرار گرفتند. ولی در مرحله اول فقط ۷۳ نفر به سوالات پاسخ دادند و در مراحل بعدی این تعداد ریزش داشت تا نهایتاً در مرحله چهارم ۱۷ نفر باقی ماندند که با توجه به استانداردهای دلفی، این تعداد از کفایت لازم برخوردار بودند (۵). ابزار سنجش پرسشنامه ای با دو سوال باز در مورد چپستی فرهنگ ورزش و مؤلفه های آن بود. مسلماً روایی درونی ابزار در روش تحقیق به اندازه روایی ابزارهای مورد استفاده در تحقیقات تجربی و یا تحقیقات کمی نیست (۲۹). اما به هر حال، روایی درونی قابل اتکا، در طی چند مرحله اجرای پرسشنامه به دست می آید. از آنجاکه سوالات ابتدایی به شکل سوالات باز در پرسشنامه اول درج شد و در مراحل بعدی، پاسخگویان کاملاً با اهداف، متغیرها و فضای حاکم بر پژوهش کاملاً آشنا شدند و توانایی تشخیص موضوعات مورد بررسی را یافتند. بطوری که تغییراتی در پاسخ ها ایجاد کردند و در مورد دستیابی به نتایج بهتر، محققین را به شکلی مؤثر راهنمایی می نمودند. لذا، این امر فرصت خوبی برای ایجاد روایی بیشتر پرسشنامه فراهم ساخت.

روایی بیرونی تحقیق به امکان کاربرد یافته های تحقیق برای تحقیق دیگری در زمان و مکان دیگر اشاره دارد (۲۹) و طبق گفته گودمن (۱۹۸۷) اگر جامعه تحقیق، معرف حوزه دانش مورد نظر تحقیق باشند، روایی محتوایی پرسشنامه احراز شده است. فرض محققین در این پژوهش این است که افراد انتخاب شده برای پنل دلفی از بین افراد متخصص و با تجربه در حوزه فرهنگ ورزش بوده اند و لذا پرسشنامه تحقیق از روایی محتوایی کافی برخوردار است (۲۵). پاسخگویان در مراحل مختلف پاسخگویی به پرسشنامه می توانند پاسخ های خود را تغییر و در آن تجدید نظر کنند، به همین دلیل در روش دلفی پایایی حاصل می شود (۱۹).

جدول ۱. فراوانی اعضای جامعه تحقیق

تعداد	عنوان
۷	متخصصان مدیریت ورزشی دارای آثار علمی مرتبط
۲۱	مجریان و یا مدیران بخشهای فرهنگی ورزشی
۱۴	مدیران باسابقه سازمان های ورزشی
۶	متخصصان جامعه‌شناسی و ارتباطات
۲۲	مربیان باسابقه ورزشی
۲۴	ورزشکاران با سابقه
۱۳	پیشکسوتان
۴	افراد آشنا با فعالیتهای فرهنگی-ورزشی
۱۱۱	جمع

یک هفته تکمیل و به محقق عودت دهند. پس از جمع آوری پرسشنامه های مرحله اول، پاسخها تحلیل و دسته بندی شدند. در این مرحله ۷۳ نفر به پرسشنامه تحقیق پاسخ دادند. به این ترتیب پرسشنامه مرحله دوم تنظیم شد.

مرحله دوم: در پرسشنامه مرحله دوم، از پنلیست ها خواسته شد تا پاسخ های ارائه شده در مرحله اول را که در این مرحله به صورت طبقه بندی شده ارائه شده بود، الویت بندی نموده و در طبقات مشخص شده که محتوای آن حاصل عبارات استفاده شده در تعاریف فرهنگ ورزش بود، قرار دهند. در این مرحله پنلیست ها هنوز اجازه داشتند، پاسخهایی را اضافه کنند. در این مرحله نیز برای پاسخگویی به آنها یک هفته وقت داده شد. پس از جمع آوری پرسشنامه ها، پاسخ ها مجددا تجزیه و تحلیل شد. در این مرحله ۳۵ پرسشنامه جمع آوری و امتیاز بندی گردید.

مرحله اول: روش دلفی نیاز به اجرای آزمایشی ندارد؛ بنابراین به محض انتخاب افراد واجد شرایط و موافقت ایشان برای شرکت در پروسه پژوهش، پرسشنامه های مرحله اول بین ایشان توزیع شد. هیچیک از صاحب نظران از مشخصات صاحب نظران دیگر اطلاع نداشتند، هرچند بسیاری از آنها یکدیگر را به خوبی می شناختند؛ ولی در جریان انجام فرآیند تحقیق به منظور جلوگیری از تأثیر گفتگوهای بین اعضا بر روی پاسخ های ایشان، سعی شد تا هیچیک از پنلیست ها از هویت سایر اعضا اطلاع نیابد.

پرسشنامه حاوی دو سؤال مهم در خصوص تعریف فرهنگ ورزش و تعیین مؤلفه های مهم آن برای پنلیست ها ارسال شد و از آنها خواسته شد تعریفی از فرهنگ ورزش ارائه کنند و عناصر یا مؤلفه های آن را نام ببرند. از هریک از پنلیست ها خواسته شد تا پرسشنامه را در مدت

جدول ۲. توزیع فراوانی عبارات استفاده شده در تعاریف ارائه شده برای فرهنگ ورزش

عنوان مؤلفه	فراوانی
اخلاق	۷۱
رفتار	۵۸
احترام به فرهنگها	۳۳
ورزش کردن	۱۶
دانش ورزش	۷۲
روش زیستن	۱۳
باورها و ارزشها	۷۳
مدیریت در ورزش	۶۱
احترام به قوانین	۷۲

جدول ۳. توزیع فراوانی مؤلفه های پیشنهاد شده برای فرهنگ ورزش در مرحله دوم

ردیف	مؤلفه	فراوانی	ردیف	مؤلفه	فراوانی
۱	فعالیت بر اساس منابع موجود	۸	۲۶	انسان دوستی	۷۲
۲	قواعد حاکم بر فعالیتها	۵۴	۲۷	هنر	۶۵
۳	وجود سازمان ورزشی	۳	۲۸	دانش	۷۰
۴	سنت ها	۷۰	۲۹	شناخت افراد از تاثیرات ورزش	۷۱
۵	عشق	۶۶	۳۰	نگرش ها	۶۳
۶	ادب	۷۳	۳۱	اعتقادات	۷۲
۷	معرفت	۷۳	۳۲	حل مسایل در ورزش	۲۷
۸	رقابت جویی	۵۷	۳۳	روش زیستن	۳۳
۹	هدف گزینی	۳۸	۳۴	آمادگی ذهنی و اجتماعی برای ورزش کردن	۱۶
۱۰	شناخت کمال	۵۱	۳۵	سلامت جسم	۶۸
۱۱	قوانین	۷۱	۳۶	فرهنگسازی	۵۷
۱۲	مصنوعات گفتاری و رفتاری در حوزه ی ورزش	۶۹	۳۷	شیوه صحیح ورزش کردن	۶۳
۱۳	مفروضات	۱۴	۳۸	روشهای زندگی	۱۳
۱۴	توجه به رویدادهای ورزشی	۱۳	۳۹	آداب و رسوم	۷۲
۱۵	تامین شرایط ورزشی برای همه	۳۱	۴۰	اخلاقیات	۷۳
۱۶	عادی شدن و عادت به ورزش	۷۲	۴۱	هنجارها	۷۲
۱۷	تعالی روح و اجتماع	۷۰	۴۲	اصول ورزشی	۶۷
۱۸	تربیت جسم	۷۳	۴۳	باورها	۷۳
۱۹	مظاهر فرهنگی	۶۸	۴۴	فرهنگ عمومی	۷۲
۲۰	مشارکت افراد در ورزش	۷۰	۴۵	فرهنگ اجتماعات خاص	۷۰
۲۱	عادات و رفتارهای اجتماعی در ورزش	۷۱	۴۶	فرهنگ سازمانی	۶۷
۲۲	عدم آسیب رساندن به خود و جامعه	۶۶	۴۷	رفتارهای قوام یافته	۳۱
۲۳	احترام به سایر فرهنگ ها	۶۹	۴۸	الگوهای رفتاری	۷۳
۲۴	راستگویی	۷۳	۴۹	کیفیت های ریشه ای و معنوی	۷۳
۲۵	جوانمردی	۷۳	۵۰	ارزشها	۷۳

اعمال نمودند.

به این ترتیب تعریف فرهنگ ورزش و مؤلفه های آن در مرحله سوم دلفی به شرح زیر حاصل شد:

فرهنگ ورزش یعنی اشاعه باورها و ارزشهای انسانی مورد انتظار جامعه در ورزش و رفتار بر اساس اخلاق پسندیده، با احترام به سایر فرهنگها و رعایت قوانین جامعه و ایجاد عادت به ورزش به عنوان روش زندگی سالم با مدیریت منابع و خلق شرایط و امکانات ورزش کردن در جامعه.

مرحله سوم: در این مرحله تعریف فرهنگ ورزش بر اساس الویت های حاصله در مرحله اول و با توجه به مدل شاین اصلاح شد و مؤلفه های رتبه بندی شده در مرحله دوم در اختیار پنلیست ها قرار گرفت. در این مرحله پنلیست ها نظر خود را به صورت موافق و یا مخالف با هر آیتیم مشخص نمودند و در صورت مخالفت علت آن و پیشنهاد خود را ذکر می کردند. در این مرحله پنلیست ها با ایجاد تغییراتی نهایی اصلاحاتی را در مؤلفه ها و به تبع آن در تعریف فرهنگ ورزش

جدول ۴. طبقه‌بندی مولفه‌های پیشنهادی برای فرهنگ ورزش در مرحله سوم دلفی

عنوان مؤلفه	صفات
ارزش‌ها هنجارهای رفتاری	و اخلاق راستگویی، عدالت، عدم آسیب‌رسانی به سایرین جوانمردی، ادب، انسان دوستی، هنر، عشق، مهمان‌نوازی، طرفداری از مظلوم، دلسوزی و کمک به نیازمندان، احترام به سالمندان و احترام به خدمتگزاران ملی درستکار ملی، رعایت عدالت و حقوق مردم و وجود روابط مبتنی بر صداقت و درستکاری و محبت و مهربانی و پرهیز از خشونت و خصومت، رقابت جویوی سالم
	رفتار رفتار مطلوب اجتماعی، رفتار بر اساس هنجارها، الگو شدن در رفتار، گفتار مطلوب ورزشی، رفتار مطلوب ورزشی، رقابت جویوی و نمایش مهارت، احترام به حقوق فردی، توسعه روابط اجتماعی، رفتار بر اساس هنجارهای اجتماعی، همکاری و کار تیمی، احترام به قوانین، رشد اجتماعی و احترام به قوانین، احترام به قواعد بازیها،
	احترام به فرهنگها احترام به سایر فرهنگها، فرهنگ سازی، فرهنگ عمومی، آداب و رسوم، فرهنگ سازمانی، فرهنگ اجتماعات خاص، مظاهر فرهنگی، سنتها، احترام به آداب و رسوم و سنتهای بین‌المللی، احترام به فرهنگ بومی و ملی
	ورزش کردن و بهبود سبک زندگی مشارکت در ورزش، شیوه صحیح ورزش کردن، آمادگی ذهنی و روانی برای ورزش کردن، رعایت اصول ورزش کردن، عادت به ورزش کردن، تربیت جسم، روش زیستن، روشهای زندگی سالم، رشد اجتماع، سلامت جسم
باورها و مفروضات	باورها باورها: باور به پاکی ورزش، باور به قدرت تأثیرگذاری ورزش، باور به ارزشمند بودن ورزش، ارزش‌ها: نوع دوستی، کمک به هم‌نوع، احترام به قانون و نظم، رعایت حقوق افراد جامعه، کمال‌گرایی، اعتقادات مذهبی، گرایش به معنویت، تعالی روح، معرفت، غنیمت شمردن زمان، گرایش به معنویت و باورهای دینی و مذهبی
مصنوعات	مدیریت در ورزش تأمین شرایط ورزش برای همه، توجه به رویدادهای ورزشی، هدف‌گزینی، فعالیت بر اساس منابع، برنامه‌ریزی برای توسعه این ورزش در تمام کشور، استفاده از رسانه‌های جمعی، آگاهی از فواید ورزش، دانش، توانایی حل مسائل در ورزش
	هنر و زیبایی‌شناسی هنر، عشق، مصنوعات گفتاری و نوشتاری، مظاهر فرهنگی

مرحله چهارم: در این مرحله تعریف نهایی فرهنگ ورزش و مؤلفه‌های آن برای پنلیست‌ها ارسال شد. مؤلفه‌ها با توجه به مدل ادگار شاین و تطبیق تعاریف او از مؤلفه‌های فرهنگ و یافته‌های حاصل از مراحل مختلف دلفی، طبقه‌بندی و مرتب شد و برای پنلیست‌ها ارسال شد. در این مرحله تأیید کلیه پنلیست‌ها اخذ شد و تمام ۱۷ نفر پنلیست بر صحت یافته‌ها تأکید نمودند. حاصل این یافته در جدول (۵) درج شده است.

جدول ۵. طبقه‌بندی نهایی مولفه‌های پیشنهادی برای فرهنگ ورزش در مرحله چهارم دلفی

باورها و مفروضات	پاکی و باور به پاک بودن انسانها
	نوع دوستی و کمک به انسانها
	تمایل به برقراری رابطه با انسانهایی از نژادها و اقوام و ملل مختلف
	کمال‌گرایی و معرفت
	گرایش به معنویت و باورهای دینی و مذهبی
	گرایش به زیبایی و خلاقیت
	گرایش به وحدت و اتحاد
	غنیمت شمردن زمان
	گرایش به عدالت و انصاف
	گرایش به استفاده از علائم و زبان مشترک جهانی
ارزش‌ها و هنجارهای رفتاری	رفتار محترمانه و احترام به جامعه
	قدرت تأثیرگذاری این ورزش بر رفتار جامعه
	همکاری و کار تیمی

احترام به نظم و قوانین
احترام به حقوق فردی
احترام به حقوق اجتماعی
توسعه روابط اجتماعی
گفتار مطلوب و محترمانه
رفتار اجتماعی مطلوب
رفتار بر اساس هنجارهای اجتماعی
اخلاق
رفتار به عنوان الگوی مطلوب جامعه
رقابت جویبی سالم
تلاش برای نمایش مهارت‌های برتر
حمایت از مظلوم
احترام به سالمندان و پیشکسوتان
صداقت و درستکاری
جوانمردی و ایثار
ادب
مهربانی
مهمان نوازی و احترام به رقیب
عادت به ورزش
قرار گرفتن ورزش در برنامه زندگی روزانه
عادت به ورزش
تمایل به ارتقای توانایی جسمانی و روانی با ورزش
علاقه‌مندی به ارتقای اطلاعات عمومی در مورد ورزش
تکریم فرهنگها
احترام به فرهنگ سایر ملت‌ها
احترام به فرهنگ بومی و ملی
احترام به آداب و رسوم و سنت‌های ملی
احترام به آداب و رسوم و سنت‌های بین‌المللی
مصنوعات
نحوه اعمال مدیریت در ورزش
تأمین امکانات و منابع لازم برای جذب مردم به شرکت در این ورزش
برنامه‌ریزی برای توسعه این ورزش در تمام کشور
برنامه‌ریزی برای توسعه این ورزش برای تمام مردم در سنین مختلف
تلاش برای معرفی هرچه بهتر این رشته در بین مردم
تلاش برای استفاده از رسانه‌های جمعی در توسعه این رشته
آموزش و توسعه دانش ورزش
نمودهای ملموس
هنر و زیبایی در حرکات ورزشی
هنر و زیبایی در پوشاک ورزشی
هنر و زیبایی در معماری محیط ورزش
هنر و زیبایی در برگزاری این ورزش (رنگ، دکوراسیون، تشریفات، ...)
شعارهای زیبا و محترمانه

که باورهای دینی با ساختارهای اجتماعی پیوندی نزدیک دارند. در باورهای جامعه شناختی آنها دین به عنوان محوری مهم در شناخت فرهنگ جوامع تلقی می‌شود. در نگاه اسلامی و در جامعه اسلامی، دین فرهنگ‌ساز به شمار می‌رود و نه جزئی از فرهنگ و این امر در تعریف ارائه شده توسط جامعه تحقیق نیز مشاهده می‌شود به این ترتیب که انتقال ارزش‌های دینی از طریق ورزش به عنوان یک رکن مورد تأکید قرار گرفته است.

تعریف فرهنگ ورزش حاصله در این تحقیق بر انتظار انتقال ارزش‌های اجتماعی و فرهنگی ایران از طریق ورزش تأکید دارد. این یافته با نظریه فرهنگی کارل مارکس (بی تا) از این نظر که او معتقد بود که ارزش‌های فرهنگی در جوامع با ایدئولوژی حاکم بر آن جامعه وابستگی دارد، همسو است (۴) و از آنجاکه حکومت ایران اسلامی است، لذا منطقی به نظر می‌رسد که ایدئولوژی ایرانی اسلامی مورد تأکید حکومت، بر ارکان فرهنگی کشور نیز اثرگذار باشد. از طرفی نظریه فرهنگی آنتونیو گرامشی (۱۹۷۱) نیز بر این امر تأکید دارد که طبقه سیاسی حاکم، طبقات جامعه را به پذیرش ارزش‌های اخلاقی، سیاسی و فرهنگی خود ترغیب می‌نماید. بر اساس این نظریه، طبقه حاکم از طریق تسری دادن فرهنگ مورد نظر خود در سطح جامعه، نوعی اجتماع فرهنگی را به وجود آورده و از این طریق به کنترل اجتماعی دست می‌زند. در چنین دیدگاهی فرهنگ در هر عصری، نهایتاً چیزی جز پذیرش رضایت‌آمیز ارزش‌های طبقه بالا به وسیله عامه مردم نیست و هژمونی فرهنگی در حفظ نظام اجتماعی نقش تعیین‌کننده‌ای دارد (۲۷).

توجه به مصنوعات فرهنگی در تعریف ارائه شده، با ارکان نظریه فرهنگی زیمل (۱۳۸۰) که بر فرهنگ مادی و تولید کالاهای فرهنگی تأکید دارد، همسو است. هرچند زیمل معتقد است دوری فرهنگ مادی از فرهنگ ذهنی موجب ایراد آسیب به جوامع می‌گردد و از نظر او تراژدی فرهنگ یعنی فاصله گرفتن فرهنگ مادی از فرهنگ ذهنی. فرهنگ مادی که شامل کالاهای تولید شده است می‌تواند جدا از فرهنگ معنوی باقی مانده و بر زندگی بشر بدون هیچ معنایی سیطره یابد. توسعه بی‌حد فرهنگ، که به تولید کالا می‌انجامد با عدم توسعه‌یافتگی فرهنگ ذهنی در تعارض قرار دارد. اما صرف نظر از نگرانی او در خصوص جایگزینی تولیدات فرهنگی به جای ارزش‌های فرهنگی جامعه، توجه او به تولید مصنوعات و کالاهای فرهنگی به عنوان رکنی از فرهنگ، با تعریف فرهنگ ورزش ارائه شده در این تحقیق همسویی دارد (۲۲). از این جهت، تعریف حاصله در این تحقیق با نظریه فرهنگی لوکاچ

تعریف نهایی فرهنگ ورزش در آخرین مرحله دلفی: «فرهنگ ورزش یعنی مجموعه باورها و مفروضات انسانی مورد انتظار جامعه در ورزش و رفتار بر اساس ارزش‌ها و هنجارهای مطلوب جامعه شامل رفتار محترمانه با رعایت اخلاق و تکریم فرهنگ سایر ملل و اقوام و ایجاد عادت به ورزش از طریق مدیریت منابع برای خلق شرایط و امکانات ورزش کردن و نمایش نموده‌های ملموس زیبایی شناختی و هنرمندانه به عنوان مصنوعات ورزش در جامعه»

بحث و نتیجه گیری

تعریف فرهنگ ورزش در بین متخصصان و ورزشکاران کشور حاکی از آن است که نه تنها مؤلفه‌های ارائه شده در تعریف حاصله، حاوی ارکان و مؤلفه‌های فرهنگی ارائه شده در مدل‌های بزرگ دنیاست، بلکه ارزش‌های خاص فرهنگ اسلامی-ایرانی نیز مورد توجه جامعه تحقیق بوده است. این امر حاکی از آن است که انتظار می‌رود فرهنگ ورزش در کشور ما نه تنها انتقال دهنده ارزش‌های فرهنگی مورد قبول سایر کشورهای جهان باشد، بلکه به‌طور ویژه به ارزش‌های خاص ایرانی اسلامی نظر داشته باشد. علاوه بر موارد فوق موضوع مدیریت منابع در سازمان‌های ورزشی با توجه به قشر بندی خاص فرهنگی در جامعه ایرانی به عنوان یک مؤلفه مهم در تعریف فرهنگ ورزش از نظر متخصصان مورد توجه بوده است. به‌طور کلی می‌توان اینطور نتیجه گرفت که فرهنگ ورزش در ایران بر دو بعد فرهنگ جهانی و فرهنگ ملی به شدت متأثر است و از آنجاکه ورزش فقط در مرزهای ملی تعریف نشده و گستره آن به اقصا نقاط جهان مربوط می‌شود، لذا نمی‌توان انتظار داشت که فرهنگ ورزش در کشور مانند بسیاری از حوزه‌های فرهنگی، فقط در مرزهای ایران تعریف شود. لذا تعریف حاصله با توجه به اینکه بر مؤلفه‌های فرهنگی مورد پذیرش در جهان اشاره دارد؛ با نتایج تحقیقات و محتوای مدل‌های تحقیقی مختلف همسو است. از آنجاکه تعریف حاضر با توجه به الگوی فرهنگی شاین (۱۹۸۹) تهیه شده است، تمام مؤلفه‌های تعریف شده در آن در طبقات عوامل این مدل قرار گرفته است و در واقع مؤلفه‌های فرهنگ ورزش ایرانی با توجه به تعریف عوامل مشخص شده در مدل شاین طبقه‌بندی شده‌اند و از این لحاظ همسویی بین تعریف حاضر و مدل شاین حاصل شده است.

تأکید تعریف فرهنگ ورزش بر ارزش‌های دینی، به نوعی با محورهای فرهنگی مورد تأیید دورکیم (۱۹۱۲) و ویر (۱۹۵۸) و آرنولد (۱۹۵۸) همسو است (۸، ۴ و ۳). زیرا آنها معتقد بودند

تأکید فرهنگ اسلامی همسویی و همپوشانی دارد. به طور مثال در فرهنگ اسلامی بر احترام به اعتقادات هر قوم و پرهیز از ناسزاگویی و بی حرمتی به مقدسات یکدیگر تأکید شده است و در تعریف حاضر نیز این امر به شکل احترام به فرهنگ اقوام و ملل مختلف نمایان است. همچنین در فرهنگ اسلامی بر کسب و انتقال دانش نیز تأکید شده است، همچنان که در تعریف فرهنگ ورزش نیز به این امر توجه شده است. همچنین مواردی مثل احترام به قانون و احترام به پیشکسوت، صداقت، عدالت، عبادت و بسیاری از مفاهیم ارزشی در فرهنگ اسلامی مورد تأکید است که در تعریف حاضر نیز مورد توجه افراد جامعه تحقیق بوده است. پس می توان نتیجه گرفت که تحقیق حاضر با ارکان نظام فرهنگ اسلامی همسویی و مطابقت دارد. نتایج تحقیق حاکی از آن است که علی رغم اینکه مفهوم فرهنگ ورزش در بین اعضای صنعت ورزش، مشابهاتی با مفهوم این واژه در کشورهای مختلف دارد، اما مؤلفه هایی که بیشتر بر ارزش های اعتقادی و همچنین مدیریتی دلالت دارند نیز بسیار مورد توجه و تأکید اعضای این صنعت در ایران است. در تعریف فرهنگ ورزش به عنوان مهم ترین هدف این تحقیق، تعریف ارائه شده مبتنی بر مدل فرهنگ سازمانی شاین چارچوب بندی گردید و در قالب ارکان این مدل مؤلفه های فرهنگ ورزش در ایران به عنوان خرده فرهنگی تحت چتر فرهنگ ایران تعریف شد. آنچه در تعریف حاصله برای فرهنگ ورزش در ایران به چشم می خورد، تأکید افراد جامعه به ارزش های ایرانی-اسلامی و مفاهیم پهلوانی و جوانمردی است که انتظار می رود در فرهنگ ورزش ایران بیش از فرهنگ ورزش سایر ملل مورد توجه باشد و از آنجاکه توسعه این فرهنگ نیاز به اقدامات مدیریتی در کشور دارد، لذا هرگونه توجه و اقدام در جهت ایجاد زیرساخت های ورزش در کشور از نظر افراد جامعه تحقیق به عنوان یک اقدام فرهنگی تعریف شده و آن را در تعریف فرهنگ ورزش برجسته ساخته است. در پایان از معاونت پژوهشی دانشگاه علامه طباطبائی برای حمایت از این تحقیق به عنوان یکی از دستاوردهای مطالعاتی همکاران هسته پژوهشی مدیریت در عصر ارتباطات که در قالب طرح انجام شد، تشکر و قدردانی می گردد.

(۱۹۱۶) نیز همسو است (۲۲). چون لوکاج در نظریه فرهنگی خود، روابط متقابل بین انسان ها را در جامعه سرمایه داری، کالایی شده می بیند و بر آن اساس روابط و فعالیت های اجتماعی و بهای انسان بیش از پیش با مقیاس ارزش مبادلاتی پول تعیین و تعریف شده است (۲۲).

تعریف فرهنگ ورزش حاصله در این تحقیق با نظریه فرهنگی پارسونز (۱۹۵۱) نیز همسو است (۲۰). پارسونز معتقد است که در هر نظام فرهنگی سه قلمروی عمده وجود دارد که فرهنگها بر اساس آن تعریف می شوند. این قلمروها عبارتند از: نهادهای شناختی؛ که با اندیشه ها و باورها مرتبط است، نهادهای بیانی؛ از قبیل هنرها و بالاخره معیارها و هنجارهای اخلاقی که همگی مورد تأکید در تعریف ارائه شده برای فرهنگ ورزش در این تحقیق است.

تأکید بر امر آموزش و اطلاع رسانی مورد تأکید تعریف ارائه شده از طرف جامعه تحقیق حاضر و نیز نظریه فرهنگی هوگارت (۱۹۵۷) است. هوگارت آموزش را عنصری مهم برای رسیدن به ارتقای فرهنگی و ایجاد حس انسانیت مشترک میان جامعه و افراد؛ تشویق افراد به کسب زندگی کامل تر و تصمیم گیری مستقل می داند. از نظر وی وظیفه آموزش؛ انتقال فرهنگ است، اما نه معنای محدود آن که آداب و رسومی خاص دارد (۱۱).

از طرفی در تعریف فرهنگ ورزش ارائه شده در این تحقیق، بر ارزش های ایرانی اسلامی به طور خاص تأکید شده است. ارزش هایی چون ادب، اعتقادات، دانش و امثال آن که از این نظر می توان اذعان داشت که این تعریف با تعریف فرهنگ در نظریه فرهنگی امام خمینی نیز همسویی دارد. تعریف فرهنگ از دیدگاه امام خمینی عبارت است از اینکه فرهنگ عبارت از دانش، ادب؛ تعلیم و تربیت، اعتقادات، اخلاق و عمل، گرایش های فکری، هنجارها، باورها، ارزش ها، برداشت ها و هنر، اجتماع و قواعد آن ها در جامعه است. لذا در تعریف امام خمینی و تعریف ارائه شده در این تحقیق مشابهت های بسیاری وجود دارد و از این منظر تعریف حاصله در این تحقیق با محورهای فرهنگی مورد اشاره حضرت امام همسویی دارد (۲۲).

از طرفی تعریف فرهنگ ورزش با ارزش های فرهنگی مورد

منابع

1. Abdavi F; Fakhri F. The Role of Media in developing of sports culture among women. Pajuheshhaye ertebati. 2011; 68: 31-50.
2. Ahmadzadeh A. Identifying of cultural challenges and opportunities of sport in Mazandaran province. International Journal of Sport Studies, Vol., 2 (5), 2012: 250-254.

3. Arnold, M. Culture and Anarchy: An Essay in Political and Social Criticism. Oxford: Project Gutenberg. 1869:7, 15-16, 41, 105, 108-110, 58, 67.
4. Azadanloo H. To get familiar with basic concepts of Sociology. 3rd ed. Tehran: Nei Ltd. 98-99. 2009.
5. Berkhoff, J.W. 'Linear wave propagation problems and the finite element method'. Waterloopkundig Laboratorium Delft: Publication., Volume 124 , London. 197: 18-21.
6. Coser L. A. Masters of Sociological Thought. Ideas in Historical and Social Context 2nd Edition. Waveland Press, Inc., translated in Persian by Mohsen Salasi. Tehran. Elmi. 14. Ed. ,2003. p. 113.
7. Delbecqu A.; Van de Ven, A. & Gustafson D. H. Group techniques for program planning: A guide to nominal group and delphi processes. Scott, Foresman publisher. 1986: .54-63.
8. Durkheim, E . The Elementary Forms of Religious Life. The totemic system in Australia . 5th edition. Paris: Presses Universitaires de France. 1912: 119-123.
9. Gagliardi, P. "Artifacts as pathways and remains of organizational life" in P. Gagliardi (ed), Symbols and Artifacts: View of the Corporate Landscap. 1990: 3-38.
10. Goodman C. The Delphi technique: a critique. Journal of Advanced Nursing. 12:729-734.1987 .
11. Hoggart, Richard. The use of literacy. Chatto & windus publisher. 1957:116-119.
12. Honari H.; Moradi M.; Ahmadi A. A Survey of Fourfold Role of Sport Media in Development of Sport for All Culture. Journal of sport management. 2012. Volume 3, Issue 9:167-180 .
13. Hospers. J. An Introduction to Philosophical Analysis. Pearson; 4 edition. Translated in Persian by Musa Akrami. Tehran. Tarhe Noe. 1996:33-40.
14. Keeney S. Hasson, F. & McKenna H. A critical review of the Delphi. technique as a research methodology for nursing. International Journal of Nursing Studies, 2001; 38: 195-200.
15. Mehri P. The role and application of organizational culture and leadership factors in knowledge development from the view point of refrence librarians in university libraries: a case study. Studies in Education and Psychology. 2006;7(1).21-30.
16. Moradi, Z ; Moradi, M ; Goodarzi, M ; Negintaji, F. The Relationship between Informing Roles, Social and Educational Participation, Culture-Constructing of the Mass Media, and Development of Student Sports. Research in sport management. Autumn 2012;Volume 1, Issue 4, , Page 1-16 .
17. Naderi Ghomi M., M. Culture in Organization and Management. Marefat. 2009 ; 137: 27-44.
18. Okoli, C., & Pawlowski, S. The Delphi method as a research tool: An example, design considerations and applications. Information and Management, 2004;42: 15-29.
19. Parsons T, The social system. Glencoe, Ill. : Free Press. 1951.
20. Rafiepoor, F. Society Anatomy. 1 ed. Tehran: Enteshar Ltd. P.300. 2013.
21. Salehi Amiri, S.R. Cocepts and Cultural Theories. . 3rd. ed. Tehran: Ghoghnoos. 2010.
22. Sazgara, P. A look at sociology emphasizing on culture. Tehran. Kavir Pub. 1998: 27-28.
23. Shine, Edgar H."Comming to a new awarehess of organizational culture", Sloan Management Review . 1989;25: 3-16.
24. Shirali R; Shiripour A.; Azmeshah;T. The relationship between adherence to the ethics of sports and group cohesion sports teams for women. Organizational Behavior Management in Sport Studies. 2017 Autumn;Vol. 3, No.11: 11-18 .
25. Sotoodeh H. Social Pathology. Tehran: Avayeh Noor. 1997: 54.
26. Strinati D. An introduction to theories of popular culture. Routledge; 2 edition.translated in Persian by Soraya Paknazar. Third ed.Tehran. Gameh Noe. 2004: 45-47.
27. Tojari, F. Developing of cultural development indicators in sports. The 2nd national congress of talent scout in sports. Tehran. 2012.
28. Veal, A. J. Business research methods: A managerial approach 2nd ed .Frenchs Forest, NSW: Pearson Education Australia. 2005: 87.
29. Wilkerson M.; Dodder R. A. Sociology of Sport, What Does Sport Do for People?. Journal of Physical Education and Recreation, 1979;Volume 50, Issue 2. pages 50-51.